

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.282/2012/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Endrődiné dr. Makány Anikó ügyvéd által képviselt felperesnek - dr. Kökény János ügyvéd által képviselt alperes ellen birtokháborítás és kegyeleti jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a **(település neve)**i Törvényszék 2012. március 8. napján kelt 8.P.22.155/2011/3. számú ítélete ellen a felperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30 000 (harmincezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Köteles a felperes megfizetni az illetékes állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 30 800 (harmincezer-nyolcszáz) Ft elsőfokú- és 27 000 (huszonhétezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A **(település, utca neve)** köztemető fenntartási, üzemeltetési, felújítási és fejlesztési feladatait az alperes látja el. A felperes - két testvérével közösen - a köztemető **(temetési hely pontos száma)** temetési helyre sírhelyhasználati joggal rendelkezik 2066. évig. Az itt létesített családi sírboltba temették a felperes felmenőit, utoljára 2008. évben a felperes édesanyját. Az elhunytak nevei a sírbolt egyik végénél található obeliszk két oldalán kerültek feltüntetésre. A temetési helyet kovácsoltvas kerítés veszi körül, amelynek az obeliszkkal szemközti oldalán lévő kapun keresztül közelíthető meg a sírbolt. A felperesi sírhely mögött, a **(a mögöttes temetési hely pontos száma)** számú sírhely négy sarkánál évekkel ezelőtt 4 darab földlabdás tuja került elültetésre, amelyek folyamatosan nőnek. Ebből két tujafa a felperesi sírhely két sarkán, a szervízkapuval szemközt található oldalon helyezkedik el.

A felperes keresetében elsődlegesen a Ptk. 188. és 192. § (2) bekezdésére alapítottan a két tuját eltávolítására kérte kötelezni az alperest birtokháborítás megszüntetése címén, mert állítása szerint a fák akadályozzák a családi sírhely megközelítését, gyökérzetük előbb-utóbb károsodást eredményezhet a felújított családi síremlékben, egyben akadályozza a sírhely karbantartását. Másodsorban a Ptk. 85. § (3) bekezdésére hivatkozással a kegyeleti jog megsértésének megállapítását kérte, valamint a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő alperes költségén akként, hogy a bíróság kötelezze az alperest a tuják kivágására.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődleges védekezése szerint a sírboltigazolványban megtestesülő sírhelyhasználati jog nem teremt a felperes számára a temetkezési helyen rendelkezési jogosultságot, ugyanakkor a két sírhely közötti területrészt közterület, azon fák elhelyezése jogsértést nem valósít meg. A kegyeleti jog megsértése sem állapítható meg, e jogát a felperes a fák ottléte ellenére is maradéktalanul gyakorolni tudja, így azok eltávolítása indokolatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon fizessen meg az alperesnek 50 000 Ft perköltséget. Határozatának indoklásában az elsődleges kereset kapcsán kifejtette, a sírhelyhasználat nem azonosítható a polgári jogi használati jogviszonnyal, az eltemetett a sírhelyhasználati joggal csupán korlátozott használati lehetőséget szerez a temetőfenntartótól. Ezzel a sír nem kerül az eltemetett birtokába, a sírhelyhasználati jog kizárólag arra jogosítja fel az eltemetett, hogy az elhaltat a sírba eltemesse, ott a kegyeleti jogát gyakorolja. Ebből következőleg a felperesnek, mint a sírboltigazolvány egyik jogosultjának az érintett sírhely a birtokába nem kerülhetett, így e tekintetben a birtokvédelem sem illeti meg.

A kegyeleti jog megsértését érintő kereset kapcsán kiemelte, a felperest kétségtelenül megilleti az a jog, hogy hozzátartozója sírhelyére, síremlékére vonatkozó kegyeleti joga gyakorlásában ne akadályozzák, azt ne sértsék, a felperesi sírhely közelében levő zöld növényzet azonban sem a temető rendjét, sem a felperesi kegyeleti jog gyakorlását semmilyen módon nem sérti. Kiemelte, a köztemető üzemeltetője az alperes, aki köteles a temető fenntartására, rendjének meghatározására, fejlesztésére, az ezzel kapcsolatos tevékenység ellátását illetően kizárólag a tulajdonos önkormányzatnak tartozik felelősséggel.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatása és a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatala iránt. Az elsődleges kereset kapcsán kifejtette, a Ptk. 187. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a birtok megszerzése jelképes birtokba bocsátással is történhet, amikor a birtokbavételt olyan aktus helyettesíti, ami a birtok átengedésének kifejezéséül szolgál. Érvelése szerint a köztemető által kiadott sírboltigazolvány tanúsítja, hogy ő a sírhely birtokosa, így a Ptk. 188. §-ában foglaltak szerint a birtokvédelem megilleti. Megítélése szerint a periratokhoz csatolt fényképek igazolják, hogy a kifogásolt tujafák gyökérzete a

felperesi sírhely kerítésének alapját rongálják, egyben akadályozzák a sírhoz való eljutást, annak karbantartását, tisztítását. A tuják a sírbolt elején helyezkednek el, így az erről az oldalról megközelíthetetlen. Lényegesnek ítélte, hogy a sírhely területén kívül 60 cm szélességű terület mind a négy oldalon a sírhely részét képezi, annak tartozéka, így ott fák engedély nélkül nem ültethetők. A sírboltigazolvány emellett teljes körű birtoklási jogosultságot biztosít részére, azon korlátozás nincs, így nem köteles túrni a sírhely körüljárhatóságának akadályozását. Az alperes, mint a köztemető üzemeltetője feladatát nem látja el megfelelően, miután a **(település neve)** Közggyűlésének 41/2000. (X.2.) KR. számú rendeletében foglaltakat figyelmen kívül hagyva eltúrta, hogy engedély nélkül tujákat ültessenek, így köteles a jogsértő állapot megszüntetésére. A másodlagos keresete kapcsán rámutatott, a sírhelyhasználati jog kegyeleti célt szolgál, a sír megközelíthetőségének akadályozása pedig a kegyeleti jogok sérelmét eredményezi. A temető és a sírhely a kegyeleti jog gyakorlásának színtere, így a kegyeleti jog gyakorlójának joga van ahhoz, hogy a sírhely környéke rendezett, könnyen megközelíthető legyen, ott az elhunyt személy emléke iránt érzett tiszteletét megfelelően kifejezhesse. E joga gyakorlásában a sírhelynél elhelyezett tuják akadályozzák, ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és d) pontjában foglaltak szerint az alperes köteles a sérelmes helyzet megszüntetésére, a jogsértést megelőző állapot helyreállítására. Lényegesnek ítélte, hogy a tuják a sír elején, a szervizkapuval szemközti oldalon kerültek elhelyezésre, így az az ott nyugvó személyek emlékét is sérti.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, fenntartotta az általa az elsőfokú eljárásban tett tényelöadását, annak jogi indokait.

A fellebbezés **a l a p t a l a n .**

Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló peradatok alapján helyesen állapította meg, az abból levont következtetéseivel, érdemi döntésével az ítéletábla egyetért, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az alábbiakban kifejtendő részben eltérő indokok mellett - helybenhagyta.

Vitatott volt az eljárás során, hogy a felperes a sírhely tekintetében birtokosnak tekinthető-e, ehhez mérten megilleti-e a birtokvédelem. E tekintetben kiindulópont a Ptk. 187. § (1) bekezdése, amely szerint birtokos az, aki a dolgot magához veszi, vagy akinek az más módon a hatalmába kerül. A birtokos személyét elsősorban a tényleges helyzet határozza meg. Azt, hogy a dolog feletti tényleges hatalmat valóban megszerezte-e valaki, illetőleg, hogy valóban gyakorolja-e felette a hatalmat - a dolog természetéből, rendeltetéséből, használatának módjából kiindulva - a közfelfogás szerint kell megítélni. A birtoklás legkézenfekvőbb esete az, hogy a birtokos a dolgot magához veszi, de birtokos lehet az is, aki ténylegesen nem tartja magánál, azaz testi közelségében a dolgot, azonban a dolog felett - tulajdonjoga folytán, vagy más jogcímen - hatalmat gyakorolhat. A felperes birtoklását

megalapozó jogcím a **(település neve)**i köztemető **(temetési hely pontos száma)** sírhelyére vonatkozóan kiváltott, 2066. évig szóló sírhelyhasználati jog, így az e jogosítványt megtestesítő sírboltigazolvány átvételével a felperes - testvéreivel közösen - az érintett sírhely birtokosává vált. Ez a birtoklási jogosultság kétségtelenül eltér a közfelfogás szerinti "klasszikus értelemben vett" birtoklástól, hiszen a birtokos nem a maga részére gyakorolja a dolog feletti hatalmat, csupán a használatra vonatkozó jogcímmel rendelkezik, ami jelen esetben annak eldöntésére biztosít számára rendelkezési jogosultságot, hogy az adott sírhelyre kinek a földi maradványait temessék el, valamint, hogy ott milyen síremlék kerüljön elhelyezésre. Annyiban tehát helytálló a felperes álláspontja, hogy a fentiek szerint a sírhely tekintetében birtokosnak minősül, s így a Ptk. 188. §-ában foglaltak szerint a birtokvédelem megilleti. Egyebekben azonban az ítéletábra a felperes érvelését nem osztja, a birtokháborítás ténye ugyanis a perben nem állapítható meg.

A birtokvédelem alapvető célja, hogy megakadályozza a mindenkori birtokállapot jogalap nélkül történő megváltoztatását, vagy megzavarását. A birtokos akkor jogosult a birtokvédelemre, ha a birtokháborító a dolog feletti hatalmat magának megszerzi, avagy a birtokost a birtoklásban jogellenesen zavarja, azaz akadályozza a dolog feletti hatalom zavartalan gyakorlását, a dolog rendeltetésszerű használatát. Jelen esetben a felperest, mint a perbeli sírhely egyik birtokosát a birtokvédelem megilleti, így igényelheti, hogy a sírt megfelelő módon megközelíthesse, gondozhassa, kegyeleti jogát zavartalanul gyakorolhassa. A periratokhoz csatolt fényképfelvételek tanúsága szerint a perbeli sírhely három oldalról jól megközelíthető, az annak két sarkán elhelyezett tuja-fák nem akadályozzák a felperest abban, hogy a sírhelyet gondozza, takarítsa, ott a kegyeleti jogát gyakorolja. Nem tekinthető jogosnak az a felperesi igény, hogy a sírhelyet minden oldalról akadálymentesen megközelíthesse. Amint arra az alperes helytállóan hivatkozott, a sírkertek elrendezése, zsúfoltsága a fenti igény kielégítését nem teszi lehetővé, ez azonban önmagában birtokháborítás megállapítására nem vezethet. A tuja-fák elhelyezése ellenére ugyanis a perbeli sírhely látható módon három oldalról körbejárható, az ún. szervizkapun történő bejutás akadálytalan, ezáltal a felperes a síremlék közelében el tudja helyezni gyertyáit, virágait, a sír rendbentartásáról, takarításáról megfelelően gondoskodni tud.

Téves emellett a felperesnek az a hivatkozása is, miszerint a sírhely területén kívül eső, azt övező 60 cm sáv szélességű terület a sírhely részét képezi, annak tartozéka. Az 1999. évi XLIII. tv. 22. §. (2) bekezdése szerint a sírhely feletti rendelkezési jog gyakorlása a temetési helyre helyezhető személyek körének meghatározására, síremlék, sírjel állítására és mindezek gondozására terjed ki, azonban a sírhelyen kívüli területet illetően a sírboltigazolvány tulajdonosa részére rendelkezési jogot nem biztosít. Az 1999. évi XLIII. tv., valamint az annak végrehajtásáról rendelkező 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet felhatalmazása alapján a **(település neve)** Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése által alkotott 41/2000. (X. 2.) rendelet az alperesi szolgáltató kötelezettségévé teszi - egyebek mellett - a meglevő utak, járdák karbantartását (1. sz. melléklet 5.8. pont), ezen kívül az örök emléksírok, a közös sír, valamint az azokon levő síremlékek rendben tartását és fenntartását azzal, hogy a

sírhellyel rendelkezni jogosultak csak a sírhely gondozására kötelesek (2. sz. melléklet C. 2.4. pont). Emellett a rendelet a sírok kivételével tiltja a talaj, gyeperengedély nélkül történő - felásását, elszállítását, amely rendelkezésből egyértelműen következik az, hogy a sírhely bérlői a sírokat övező területeket illetően rendelkezési jogosultsággal nem rendelkeznek, így a sírhely melletti területek a sírhelyek tartozékának sem tekinthetők.

Nem bizonyított emellett az a felperesi állítás sem, hogy a tufafák gyökérzete a perbeli síremlék alapját rongálja, ezt a helyszíni szemle nem igazolta, így az alperes részéről ezzel összefüggésben birtokháborító magatartás ez idő szerint nem állapítható meg.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy a meghalt személy emlékét, mint a kegyeleti jogosultakat megillető személyhez fűződő jogot mindenki köteles tiszteletben tartani. Ahogyan arra az ítéletábra a fentiekben már utalt, a sírhelyhasználat sajátos kegyeleti jellegű jogviszonyt teremt, a sírhely kegyeleti célt szolgál, ezért e jog gyakorlásánál is a kegyeleti szempontokat kell érvényre juttatni. Az általános bírói gyakorlat szerint a kegyeleti jog biztosítása magában foglalja a tisztességes eltemetetés, a sírhely megközelíthetőségének, az elhunyt földi maradványai tiszteletben tartásának követelményét, amelynek sérelme számos magatartással megvalósítható, erre vonatkozóan taxatív felsorolás nem adható. A felperes a kegyeleti jog megsértését abban látta megvalósulni, hogy a sírhely közelében elhelyezett tufafák közül kettő a sír megközelíthetőségét akadályozza. Ez azonban a már kifejtettek szerint nem nyert bizonyítást, a tufafák a felperest e joga gyakorlásában nem akadályozzák, azok ugyanis az oda eltemetett elhunytak jóhírnevét, becsületét nem csorbítják, emléküket megőrzését, az elhunyt elvesztése miatti gyász kifejezését nem gátolják, a síremlék rongálását nem eredményezik, összességében az alperes részéről nem állapítható meg olyan jogsértő magatartás, amelyre figyelemmel a felperes jogvédelemben részesíthető lenne. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság döntése mind a birtokháborítás, mind a kegyeleti jog megsértése megállapításának elutasítása kapcsán megalapozott.

Észlelte az ítéletábra, hogy a felperes az elsőfokú eljárási illetéket hiányosan rótta le, keresetében ugyanis egyfelől a birtokháborítás megállapítását és a birtokháborító állapot megszüntetését, másfelől a kegyeletsértés megállapítását kérte, ami keresethalmazatnak minősül, így az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja szerint a meg nem határozható perérték után számítandó eljárási illeték kétszeres összegét kellett figyelembe venni (54 000 Ft). Miután a felperes igénye megalapozatlannak bizonyult, ezért köteles az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére, a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VIII.26.) IM. rendelet (Kmr.) 13. § (2) bekezdése alapján annak figyelembevételével, hogy az elsőfokú eljárás során 23 200 Ft eljárási illetéket lerótt.

A felperes fellebbezése eredménytelenségére figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes fellebbezési eljárási költségének viselésére, a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint meghatározott mértékben.

Ugyancsak fellebbezése eredménytelenségére tekintettel köteles a felperes a fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a Kmr. 13. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.

Szeged, 2012. június 12.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró